

Norges vassdrags- og energidirektorat

Revisjon av konsesjonsvilkår

Rune Flatby, NVE

Fornyelse av konsesjoner – revisjoner

Fornyelse

**Konsesjonen har løpt ut
Konsesjonsmyndigheten står fritt til å
vurdere om det skal gis ny konsesjon og
eventuelt på hvilke vilkår**

Revisjon

**Konsesjonæren sitter på rettighetene
Det er bare vilkårene for hvordan
konsesjonen utnyttes som kan endres**

Konsesjoner/vilkår

Regulerer forholdet til

- offentlig myndighet
- allmennheten

Regulerer ikke

- privatrettslige forhold (grunneiere etc)

Lov om endringer i vassdragsreguleringsloven m.fl. 19 juni. Nr. 62. 1992 del VI nr 3

"Tidligere gitte tidsubegrensede konsesjoner kan revideres 50 år etter konsesjonstidspunktet.

Revisjon kan for alle konsesjoner i alle tilfeller skje 30 år etter denne lovs ikrafttreden."

Alle nye konsesjoner har 30 års revisjonsintervall

Lov om vassdrag og grunnvann

Iverksatt 1. januar 2001

§ 28 omgjøring av konsesjoner

For tiltak med konsesjon kan det i særlige tilfelle settes nye vilkår av hensyn til allmenne eller private interesser

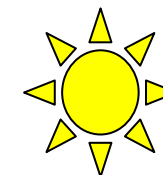
§ 66 forholdet til eldre tiltak

Konsesjonsfrie vassdragstiltak kan i særlige tilfelle kalles inn til konsesjonsbehandling.

Sammen med revisjonsadgangen etter reg.loven betyr dette at myndighetene har nødvendige virkemidler til å bedre miljøtilstanden i tidlig regulerte vassdrag

Vassdragslovgivningen

Reguleringsloven

(omfattes av revisjon)

Overføring

Ny vannressurslov

Endring av vilkår
evt innkalling til kons.
behandling, jf § 28 og § 66

I.K.L (ervert av fall)

PBL, KU-bestemmelser
(arealbestemmelser)
EUs vanndirektiv

Hvem kan ta initiativ til vilkårsrevisjon?

Representanter for allmenne interesser

F.eks friluft- og naturvernorganisasjoner

Repr. for ikke-statlige organer (kommuner)

Initiativet til en revisjon påligger ikke staten, unntatt når det foreligger indikasjoner på at en revisjon er nødvendig.

NVE anbefaler at krav fremmes gjennom kommunen, men det er ingen forutsetning

Kongelig resolusjon 19. januar 2001

Kompetanse til å starte en revisjonssak / avslå krav om revisjon delegeres fra Kongen til OED.

OED delegerte myndighet videre til NVE i brev 22.01.2001

**NVE avgjør om revisjonssak startes.
Vedtaket kan klages inn for OED**

Ot.prp.nr.50 (1991-1992) s 110

”Det legges opp til at skjerpende vilkår om minstevassføringer kun bør pålegges hvor spesielle hensyn tilsier det. I eldre konsesjoner vil endring av manøvreringsreglementet måtte veies opp mot de etablerte og tilvandrede tilstander i vassdraget gjennom en årrekke. (...)

Skjerpende vilkår om minstevassføringer vil medføre produksjonstap som tilsvarende vil svekke landets totale kraftproduksjon. Ved vurdering av om det bør pålegges skjerpede vilkår om minstevassføring, må dette tapet veies opp mot den miljømessige vinningen.”

Brev fra OED til Landssamanslutninga av Vasskraftkommunar 10.05.00

”Det skulle etter OEDs syn derfor være klart at det ikke er meningen å justere konsesjonsavgifter og fond ved en vilkårsrevisjon”

”Departementet ser det derfor slik at formålet med revisjon i hovedsak vil være muligheten for å kunne iverksette miljøforbedrende tiltak”

Saksgang ved vilkårsrevisjon

- Representanter for allmenne interesser påpeker og begrunner behov for endringer overfor NVE.
- NVE ber konsesjonæren kommentere påpekte behov for endringer.
- NVE avgjør etter en skjønnsmessig vurdering om revisjonssak startes.
- NVE avgjør hvilke utredninger som er nødvendige å utføre for å gjennomføre revisjonen.
- NVE sender utredninger og forslag til endringer på høring til berørte parter.
- NVE vurderer uttalelsene og avgir innstilling til OED om evt endring av vilkår, evt med forslag til nye vilkår.
- OED evt regjeringen avgjør revisjonen.

Eksempler på vilkår som kan gis

- **Manøvreringsreglement - minstevannføring, fyllingsrestriksjoner**
- **Biotopjusterende tiltak**
- **Forurensing**
- **Fiskeutsetting**
- **Terskelbygging, erosjonssikring**
- **Etterundersøkelser**
- **Hydrologiske observasjoner**
- **Konsesjonærens ansvar ved bygging og drift**
- **Godkjenning av planer (aktuelt ved senere vedlikehold, ombygging)**
- **Økonomisk kompensasjon til allmennheten (fiske / friluftsliv)**

Status for revisjonssakene

- NVE har sendt innstilling til OED for Vinstra, Årdalsvassdraget og Selbusjøen
- NVE har lagt til grunn at hensikten med revisjon er å bedre miljøforholdene. Krav om næringsfond avvist.
- I sluttbehandlingen er det fokus på økonomiske forhold og omfanget av kulturminneundersøkelser
- OEDs sluttbehandling vil gi rammene for den framtidige revisjonsprosessen
- NVE har nedprioritert revisjonssakene fram til de første sakene er avgjort

Status for revisjonssakene (2)

- Ca 100 vassdrag kan revideres innen 2009
- NVE har satt i gang eller mottatt krav om revisjon i en rekke vassdrag, Hol, Tokke/Vinje, Aura, Røssåga, Altevatn, Rana, Mandal, Håkvik +++++
- Flere av vassdragene er også valgt ut i første runde for tiltaksplaner etter EU vanndirektiv

EUs rammedirektiv for vann (vanndirektivet)

- Bare mindre justeringer synes nødvendige i norsk lovverk
- Sektormyndigheter opprettholder sin beslutningskompetanse
- Ny organisering av vannforvaltningen krever nye samarbeidsformer og veiledningsmateriell for å sikre lokal deltagelse og god samordning mellom sektorer
- Kartlegging av status og handlingsprogrammer for alle vassdrag. Arbeid med utvalgte vassdrag starter i år
- Dagens lovgivning sentral for tiltaksgjennomføring

Revisjonsadgangen vil være NVEs viktigste virkemiddel i forhold til direktivet

Ny veileder

- OED har gitt NVE i oppdrag å utarbeide forslag til prinsipper for behandling av revisjonssaker
- Vil ta utgangspunkt i overordnede vurderinger for kraftsystemet
 - Beskrivelse av mulige miljøgevinster
 - Tap og kostnader ved minstevannføring og magasinrestriksjoner
 - Forslag til prioriteringer – prinsipper
- På bakgrunn av overordnede prinsipper lage nye retningslinjer for behandling av revisjonssaker

Revisjoner – videre praksis

- **NVE og Riksantikvaren har oversendt forslag til OED og MD om løsning på kravet om kulturminneundersøkelser.**
 - **Foreslår innbetaling til fond. Fast pris pr GWh magasin**
- **Antar at rammene for avgifter og fond avklares i de første sakene som ligger i OED**
- **Dagens standardvilkår i nyere konsesjoner er fullmaktsvilkår som følges opp ved tilsyn. Eks:**
 - **Erosjonssikring**
 - **Terskelbygging**
 - **Biotopjustering**
 - **Naturfaglige undersøkelser**
 - **Fiskeutsettinger**
- **Vilkårsrevisjonen forutsetter en modernisering av vilkårene. Bruk av standardvilkår er en mulig løsning**

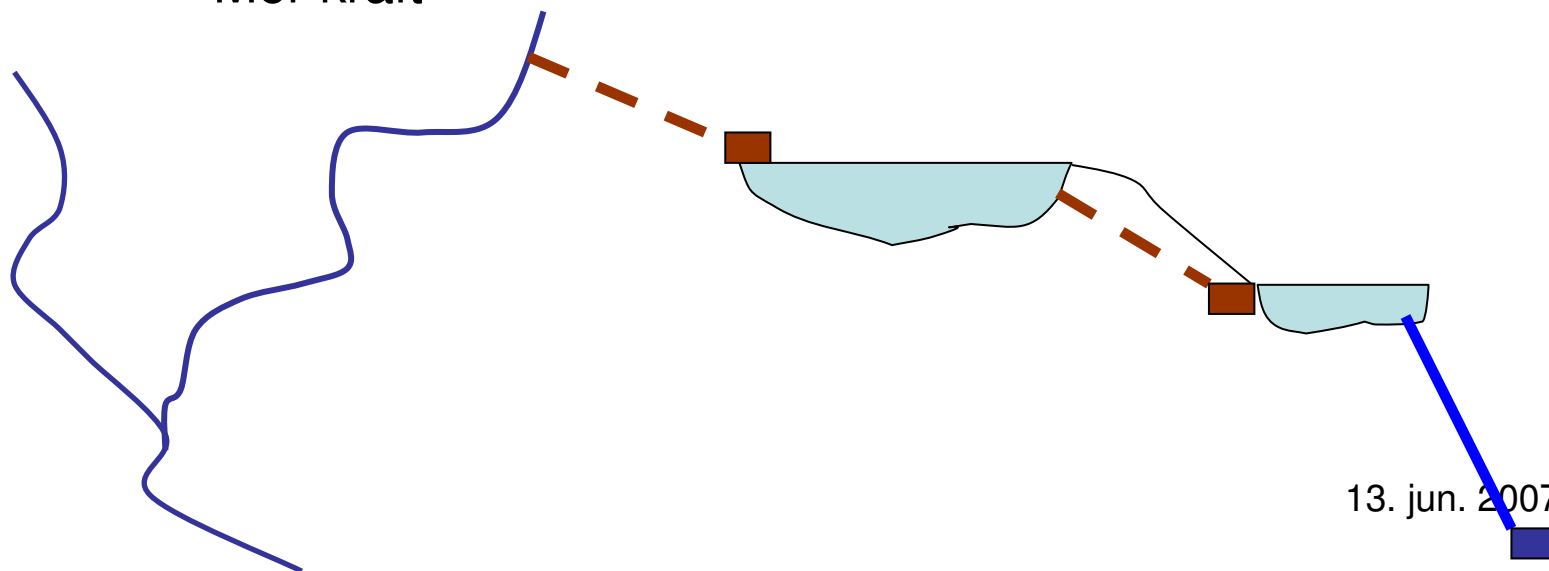
Revisjoner – vider praksis (2)

- Reguleringsgrensene ligger fast som en del av konsesjonen. Kan ikke endres
- Dersom standardvilkårene brukes i større grad kan revisjonssakene i stor grad reduseres til manøvreringsreglementet
 - Minstevannføring
 - Magasinrestriksjoner
- Samordning med vanndirektivet blir sentralt

Revisjon og helhetlig ressursutnyttelse

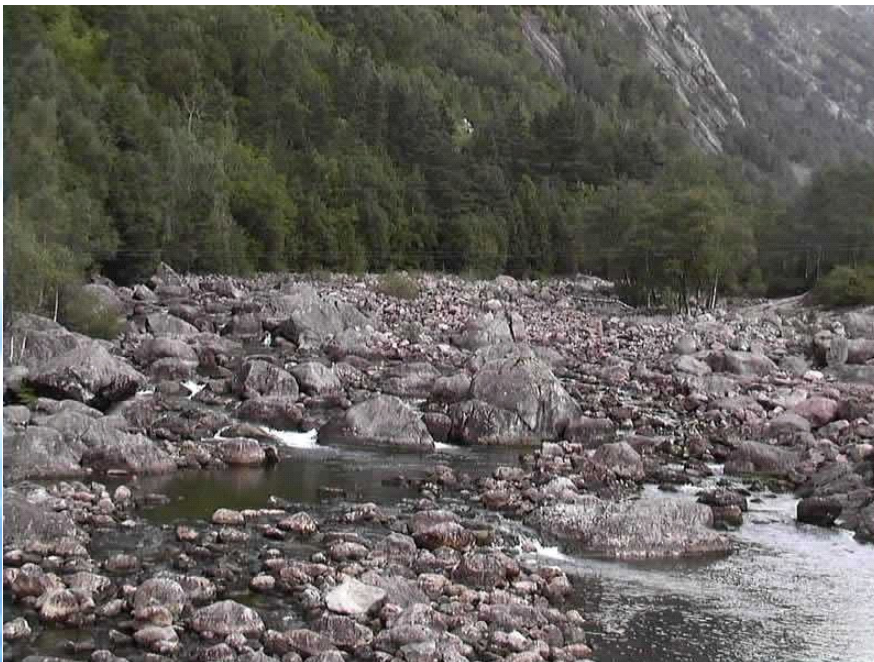
- Eksempel Håkvik i Narvik
 - Krav om bedre magasinfylling
 - Selv med prioritert oppfylling kan ikke målet nås
 - Ny overføring gir mulighet for
 - Bedre miljø
 - Mer kraft

Opprusting / utvidelse

- I mange vassdrag som kan revideres finnes det også muligheter for gode opprusting/utvidelsesprosjekter
- NVE anbefaler at man tidlig i prosessen vurderer muligheten for samordnet behandling. Dialog med lokale myndigheter og brukerinteresser er viktig

Øvre del av lakseførende strekning

0,43 m³/s

1,9 m³/s

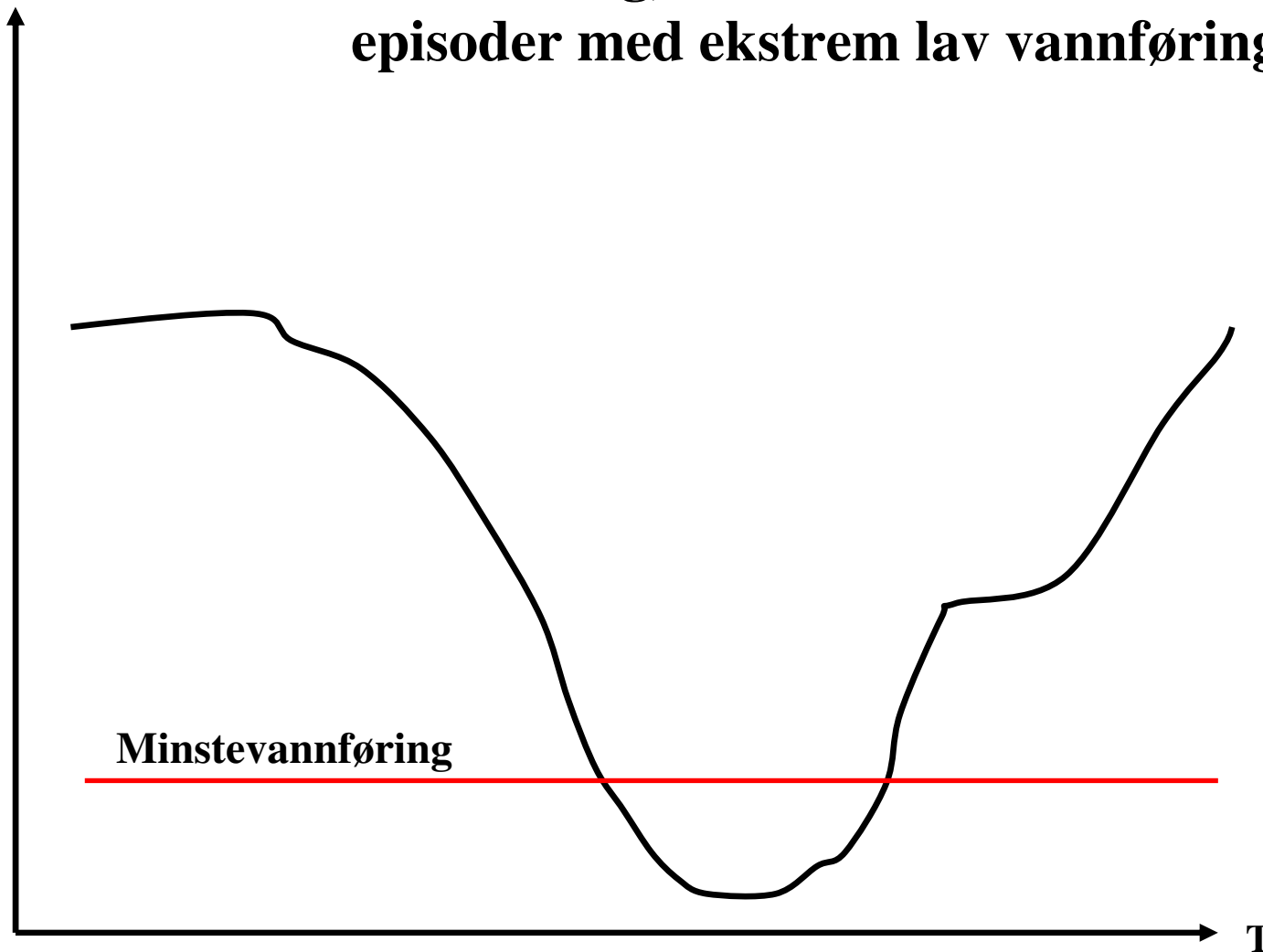
26 m³/s

NVE

I store deler av året er vannføringen tilstrekkelig, men NVE ønsker å unngå episoder med ekstrem lav vannføring

Vannføring

Årdalsvassdraget

Stor variasjon i vannføringen

Noen perioder med svært lav vannføring er kritisk for laksen

Alminnelig lavvannføring er beregnet til 1,2 m³/s

NVE foreslår:

Vannføringen skal ikke komme under:

2 m³/s i sommersesongen 1/6 – 15/9

1 m³/s om vinteren

Standardvilkår om naturforvaltning

Terskelbygging og biotopjustering

Vil gi vesentlig bedre forutsetninger for produksjon og oppvekst

Aktuelle saker der laks er et sentralt tema

Myster kraftverk , Eksingedalen

Vilkårene åpner for revisjon av minstevannføringsbestemmelsene etter 10 års drift. Etter krav fra fylkesmannen har NVE vedtatt at revisjon skal gjennomføres. NVE har sendt innstilling til OED for forslag om økt minstevannføring i kombinasjon med andre avbøtende tiltak

Laudal kraftverk, Mandalsvassdraget

Vilkårene åpner for endret minstevannføring dersom det reetableres laksestamme i vassdraget. Revisjonssak er igangsatt.

Andre aktuelle tiltak

- Eksempel Åbjøra, perioder med
 - Lav vannføring
 - Høy temperatur
 - Lavt oksygeninnhold
 - Nyresykdom PKD
- Kortvarig ekstraordinært vannslipp er gjort av regulanten for å avbøte ekstremsituasjoner
- Små vannmengder kan gi stor gevinst

Oppsummering

- OEDs avgjørelse i de første sakene vil gi viktige rammer/føringer
- Samordning med vanndirektivet blir sentralt
- Anadrom fisk er et viktig tema i mange revisjonssaker
- NVE arbeider med forslag til nye prinsipper og veileder for revisjonssakene.
- God kommunikasjon med lokale myndigheter viktig
- Optimal ressursutnyttelse viktig - muligheter for samordning med opprusting/utvidelse bør vurderes